

SERRA

D'OR

733 GENER 2021 • 6,10 €

Hilari Ragner: tot recordant
un amic i un savi
Paul Preston

Montserrat Pecanins, teixidora de
ponts entre Catalunya i Mèxic
Eulàlia i Anna Ribera Carbó
2021: efemèrides, aniversaris i
commemoracions

Joan Josep Isern
Sean Connery i Montserrat
Albert Beorlegui i Tous
Periodistes que

denunciaven companys
Jaume Fabre

Els mons d'Ursula K. Le Guin
Fèlix Edo Tena

Joan Magrané,
entre el Renaixement i Twitter
Maria Eugènia Perea

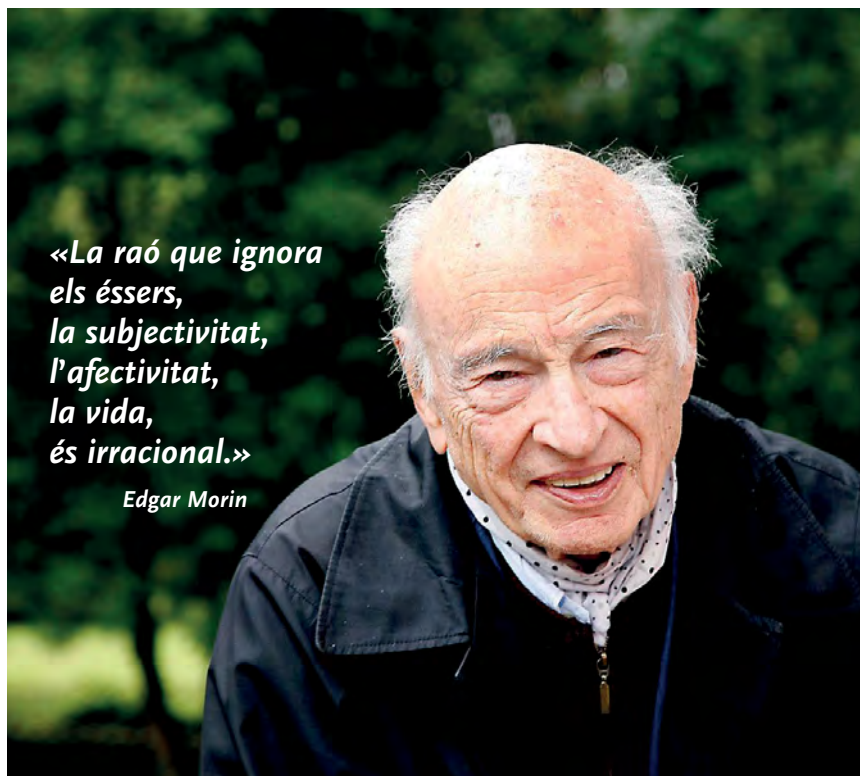
IT DANSA
CAP ALS 25 ANYS
MALGRAT TOT!

Zeneida Sardà

Teixir un tapís enmig d'un incendi

per Francesc-Marc Álvaro

«La raó que ignora
els éssers,
la subjectivitat,
l'afectivitat,
la vida,
és irracional.»

Edgar Morin

«Hem convertit les
nostres incerteses en
els gronxadors del
nostre neguit quotidià
i ens hem acostumat a
no fer plans.»

«Quan escric aquest
paper, els principals
líders independentistes
són encara a la presó
i a l'exili, una ferida
oberta que provoca
malestar en una
part important de la
ciutadania.»

Encetem un nou any sota el signe de la fatiga i de l'esperança: fatigats per la pandèmia i esperançats per les vacunes que, segons els experts, aviat seran a l'abast de tothom per fer front a la Covid-19. En aquest context, se'm fan presents unes paraules del pensador Edgar Morin, en un dels seus darrers llibres: «El pensament mutilat i la intel·ligència cega pretenen ser i es creuen racionals. L'autèntica racionalitat és oberta i dialoga amb una realitat que se li resisteix. Va i ve incessantment entre la lògica i l'em-

pirisme: és fruit del debat argumentat d'idees, i no pas la propietat d'un sistema d'idees. La raó que ignora els éssers, la subjectivitat, l'afectivitat, la vida, és irracional. Cal tenir en compte el mite, l'afecte, l'amor, el penediment, que s'han de considerar racionalment. L'autèntica racionalitat coneix els límits de la lògica, del determinisme, del mecanicisme; sap que la ment humana no pot ser omniscient, que la realitat comporta misteri.»

No cal ser creient per constatar descarnadament que aquest misteri es fa més intens quan les circum-

tàncies trastoquen el món que donàvem per descomptat. És el que ha passat des del març de l'any passat, trasbalsats per un enemic invisible que ens ha obligat a tancar-nos a casa i a alentir les nostres vides d'una manera que mai no havíem imaginat. Hem convertit les incerteses en els gronxadors del nostre neguit quotidià i ens hem acostumat a no fer plans. La crisi econòmica i social assetja el nostre benestar i modifica les nostres antigues veritats. Amb tot, des del punt de vista col·lectiu, cap societat pot fer res sense mirar de controlar el futur. I

«No sé qui governarà Catalunya ben aviat, però no podrà viure de les inèrcies i haurà d'escriure un relat que pugui conjurar el perill del miratge tecnocràtic i el perill de la fantasia populista.»

«A Catalunya, la política viu entre els efectes dolorosos d'una trompada i les expectatives fràgils d'una reconstrucció.»

aquí és on entra la política com un cavall sicilià imprescindible enmig de la boira.

A Catalunya, la política viu entre els efectes dolorosos d'una trompada i les expectatives fràgils d'una reconstrucció. Si no passa res d'estrany, els catalans anirem aviat a votar per triar la composició del nostre Parlament, del qual n'ha de sortir un govern i un president. Farem cap a les urnes envoltats de les incerteses que acabo d'esmentar, i condicionats també pel desgast important de les institucions de l'autogovern, imparable des de finals del 2017, quan el procés sobiranista va topar amb els seus límits estratègics, i amb una repressió policial i judicial fora de mida. Quan escric aquest paper, els principals líders independentistes són encara a la presó i a l'exili, una ferida oberta que provoca malestar en una part important de la ciutadania.

Som en temps de repensament. Som en un replà. La primera ope-

ració que toca fer és una llista de danys; la segona, escriure un nou relat per al país. El terme «relat» està desprestigiats arran del pes exagerat dels consultors polítics en les decisions oficials, però hem de considerar-lo en el seu sentit primigeni: tota comunitat necessita un relat que doni sentit a les prioritats que es van fixant a partir de la interacció entre la societat i les administracions. Per tant, el relat no és altra cosa que un pacte segons el qual anem en una determinada direcció. I segons el qual fem unes coses i no unes altres.

No sé qui governarà Catalunya ben aviat, però no podrà viure de les inèrcies i haurà d'escriure un relat que pugui conjurar el perill del miratge tecnocràtic i el perill de la fantasia populista. Un relat que, en definitiva, restauri la confiança de la ciutadania en ella mateixa i en les institucions, que revesteixi de credibilitat les accions dels governants i que parteixi d'un gran diàleg civil,

impulsat amb una mirada lliure de tacticismes i càlculs de curta volada. Si aquestes paraules no fossin tan delicades, diria que ha de ser un relat que contingui tanta grandesa com modèstia, en el punt mitjà entre el realisme de les urgències i l'ambició que exigeixen les noves generacions. És indefugible l'imperatiu de fer-nos noves preguntes i revisar respostes mecàniques, no per ignorar el que ha passat, sinó per saber justament com podem evitar els errors que ens han conduït fins aquí.

A finals de l'any 2007 vaig escriure un article en què, entre d'altres coses, deia que «a partir de la discussió del nou Estatut, el catalanisme es converteix en un relat confús, matusser, inversemblant i incapaç de despertar il·lusió. Els problemes posteriors en la Renfe, en el subministrament elèctric i en les inversions en infraestructures afegeixen enuig i desempament al cansament de la societat davant

qualsevol relat, inclòs el del catalanisme, que no se salva del descrèdit general de la política». Em sorprèn que aquell diagnòstic connecti tan directament amb el que podem fer ara mateix, quan el descrèdit de l'esfera política és també agut, segons totes les enquestes. És com si correguéssim damunt una cinta d'entrenament, sense moure'ns mai de lloc. Després de més de tretze anys i de moltes vicissituds, la sensació és que tenim el mateix paisatge davant dels ulls, un efecte inquietant i descoratjador. En realitat, el paisatge ha canviat moltíssim, però la moral col·lectiva tendeix a caure per la mateixa banda que ho va fer llavors.

En aquell article, afegia una altra reflexió: «Tenim escrit des de fa temps —des dels grisos anys finals de Pujol al Govern— que el nacionalisme o catalanisme ha de redefinir-se. Ara això és urgent i imprescindible. El mal d'aquest encàrrec és que serà tan complicat com teixir un tapís delicat enmig d'un incendi. Però cal fer-ho. La societat

«Som davant d'una nova etapa. Arremanguem-nos i teixim el tapís enmig de l'incendi, però procurem fer-ho amb més habilitat que la demostrada fins ara.»

catalana busca un relat nou i el catalanisme, com va fer des de finals del segle XIX, l'ha d'oferir. L'anomenarem sobiranisme? Potser. El nom no és el més important. Però una cosa sí que està clara: el que sorgeixi no han de ser focs artificials dels que ens esclaten a les mans, d'això ja en tenim massa. El que s'acabi forjant ha de contenir les dosis suficients d'ambició, energia i credibilitat per encomanar il·lusió a una gran majoria de ciutadans, no només a uns pocs; ha de ser inclusiu i mai exclouent, ha de sumar.

I no ha de basar-se únicament en l'enuig acumulat, sinó en la voluntat de construir alguna cosa millor.» Tot això es pot dir novament ara i té sentit, fins i tot més que l'any 2007. És trist comprovar que hem anat per camins força allunyats del que sabíem racionalment, *a priori*, que era el més desitjable i adequat. En aquell paper, també es diu que cal «evitar el precipici, conjurar el verbalisme fanàtic i no errar en el maneig dels temps, la clau de qualsevol política seriosa».

Som davant una nova etapa. Arremanguem-nos i teixim el tapís enmig de l'incendi, però procurem fer-ho amb més habilitat que la demostrada fins ara. Amb més voluntat de suma. Posem totes les energies a l'hora d'escriure el relat que ens devem, sense tenir-ne un de clar no sabrem cap on anar. Aprofitem tot el que hem après durant la darrera dècada i explorem el futur sense por. No veig, ara com ara, cap objectiu més urgent que aquest.

Consell de Cent 320 entre Passeig de Gràcia i Pau Claris Tel. 93 216 04 32 capdevila@capdevilajoiers.com